

Tiivistelmä

Suunnitteluperusteet ovat työväline, jolla varmistetaan osapuolten yhtenevä näkemys hankkeen lähtökohdista, tavoitteista ja hankkeen roolista osana liikenne-järjestelmän kehittämistä. Suunnitteluperusteilla varmistetaan tavoitteiden ja teknisten suunnitteluperusteiden siirtyminen suunnitteluvaiheesta toiseen aina toteutukseen saakka.

Väylähankkeiden suunnitteluperusteiden menettelykuvaus -ohje on päivitetty, ja tämä diasarja kuvaa päivitystyön prosessin sekä keskeiset päivitykset ohjeen sisällöstä.

- https://julkaisut.vayla.fi/pdf11/vo_2021-38_vaylahankkeiden_suunnitteluperusteiden_web.pdf

Sisältö

- Ohjepäivityksen taustat ja tarpeet
- Ohjepäivityksen tavoitteet ja päivitysprosessi
- Ohjeen keskeiset päivitykset
- Suunnitteluperusteisiin liittyvien aineistojen yhteenveto
- Tulevaa

Ohjepäivityksen taustat ja tarpeet

- Ensimmäinen *Väylähankkeiden suunnitteluperusteiden menettelykuvaus* -ohje julkaistiin vuonna 2011.
- Ratojen suunnittelussa suunnitteluperusteet ovat olleet käytössä jo pitkään. Viimeisen kymmenen vuoden aikana suunnitteluperusteiden laatiminen on yleistynyt edelleen myös maanteiden ja vesiväylien suunnittelussa.
- Laajentuneen käytön seurauksena myös menettelytapoja ja suunnitteluperusteet -asiakirjan sisältöä on ollut tarve kehittää.
- Lisäksi suunnitteluperusteiden laadinta on tullut osaksi maanteiden lainsäädäntöä (LjMTL 15 h §).

Ohjepäivityksen tavoitteet ja päivitysprosessi

- Vuonna 2020 järjestettiin eri väylämuotoja koskevia työpajoja, jolla kartoitettiin ohjeen päivitystarpeet ja lähtökohdat. Ohjetyö käynnistettiin syksyllä 2020. Tavoitteena oli:
 - Saattaa ohje vastaamaan jatkuvasti kehittyneitä käytäntöjä sekä tarkentaa nykyisiä ja määritellä uusia menetelmiä saatujen käyttökokemusten perusteella.
 - Yhtenäistää suunnitteluperusteiden laadintaprosessia maanteiden, rautateiden ja vesiväylien suunnittelussa.
- Ohjepäivitys laadittiin yhteistyössä Väyläviraston ja ELY-keskusten asiantuntijoiden sekä Finnmap Infra Oy:n kanssa.
 - Finnmap Infra Oy:ssä työstä ovat vastanneet Emilia Taskinen ja Niko Janhunen.
 - Ohjeen laatimista ovat ohjanneet Väylävirastosta Jenna Johansson, Matti Ryynänen, Jari Gröhn, Mauri Mäkiahö, Jussi Lindberg, Olli Holm, Esa Sirkiä ja Emmi Tourunen sekä
 - Keski-Suomen ELY-keskuksesta Minna Immonen.
- Ohjetyön aikana toteutettiin haastatteluja ja kyselyjä, joiden kautta työhön osallistui laaja asiantuntijajoukko.
- Ohje toimitettiin kommentoitavaksi suunnitteluperusteiden työryhmän edustajille sekä eri konsulttitoimistojen edustajille syksyllä 2021.

Ohjeen keskeiset päivitykset

Suunnitteluperusteiden laatimisprosessin pääperiaatteet ovat säilyneet ennallaan. Ohjeen sisältöä on kuitenkin päivitetty kokonaisuudessaan kymmenen vuoden aikana saatujen käyttökokemusten ja palautteiden pohjalta.

Sisällysluettelo

1	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN TAVOITTEET JA YLEISET PERIAATTEET	6
2	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN ESITYSTAPA	9
3	SUUNNITTELUPERUSTEET ERI SUUNNITTELUVAIHEISSA	10
3.1	Liikennejärjestelmän esiselvitysvaihe	10
3.2	Hankekohtainen esiselvitys	10
3.2.1	Tiehankkeet	11
3.2.2	Ratahankkeet	11
3.2.3	Vesiväylähankkeet	12
3.3	Yleissuunnittelu	13
3.3.1	Tiehankkeet	13
3.3.2	Ratahankkeet	15
3.3.3	Vesiväylähankkeet	16
3.4	Tie-, rata- ja vesilupasuunnittelu	17
3.4.1	Tiehankkeet	17
3.4.2	Ratahankkeet	19
3.4.3	Vesiväylähankkeet	21
3.5	Rakennussuunnittelu	21
4	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN LAATIMIS- JA HYVÄKSYMISEN MENETTELY	22
4.1	Laatija	22
4.2	Hyväksymismenettely	22
4.3	Suunnitteluperusteiden uudelleen hyväksyminen	23

Ohjeen sisällysluettelo vuodelta 2011

Sisältö

1	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN YLEISET PERIAATTEET	3
1.1	Suunnitteluperusteet osana suunnitteluprosessia	3
1.1.1	Milloin suunnitteluperusteet laaditaan	3
1.1.2	Suunnitteluperusteiden täydentäminen ja muutokset	5
1.2	Osapuolet ja sidosryhmät	6
1.3	Suunnitteluperusteet eri suunnitteluvaiheissa	6
1.3.1	Ensimmäiset suunnitteluperusteet	6
1.3.2	Suunnitteluperusteiden laajuus eri suunnitteluvaiheissa	7
1.4	Suunnitteluperusteiden suhde muihin hankeasiakirjoihin ja lainsäädäntöön	7
1.4.1	Lait ja määräykset	8
1.4.2	Suunnitteluohjeet	8
1.4.3	Tehtävämääritys	8
1.4.4	Suunnittelun aikana laadittavat selostukset ja luettelot	8
1.4.5	Suunnittelijan testamentti	8
1.4.6	Tuotevaatimukset ja muut kaupalliset toteutusvaiheen asiakirjat	9
1.4.7	Hankearviointi	9
2	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN ESITYSTAPA	10
2.1	Nykytila ja tarpeet	10
2.2	Sisältö ja tavoitteet	10
2.3	Tekniset suunnitteluperusteet	11
3	SUUNNITTELUVAIHEKOHTAISET SUUNNITTELUPERUSTEET	12
3.1	Esisuunnittelu	12
3.1.1	Tiehankkeet	12
3.1.2	Ratahankkeet	13
3.1.3	Vesiväylähankkeet	13
3.2	Yleissuunnittelu	13
3.2.1	Tiehankkeet	13
3.2.2	Ratahankkeet	14
3.2.3	Vesiväylähankkeet	14
3.3	Tie-, rata- ja vesilupasuunnittelu	14
3.3.1	Tiehankkeet	15
3.3.2	Ratahankkeet	15
3.3.3	Vesiväylähankkeet	15
3.4	Rakennus-/rakentamissuunnittelu sekä toteutusvaihe	15
3.4.1	Tiehankkeet	16
3.4.2	Ratahankkeet	16
3.4.3	Vesiväylähankkeet	17
3.5	Suunnittelun erityistilanteet	17
3.5.1	Hankkeet, jotka sisältävät useita väylämuotoja	17
3.5.2	Ympäristöä koskevat asiat	17
4	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN LAATIMINEN JA KÄSITTELY	19
4.1	Laatiminen	19
4.1.1	Laadintaan osallistuvat asiantuntijat	19
4.2	Käsittely	20
4.3	Suunnitteluperusteiden täydennykset ja muutokset	20
4.4	Suunnitteluperusteiden uudelleen käsittely	21

Päivitetyn ohjeen sisällysluettelo vuodelta 2021

Ohjeen keskeiset päivitykset

1. Suunnitteluperusteiden rooli osana suunnitteluprosessia
2. Missä vaiheessa suunnitteluperusteet laaditaan, päivitetään ja käsitellään
3. Minkälaisissa suunnitteluhankkeissa laaditaan suunnitteluperusteet
4. Suunnitteluperusteiden suhde muihin hankeasiakirjoihin
5. Suunnitteluperusteiden esitystapa ja laajuus eri suunnitteluvaiheissa
6. Suunnitteluperusteiden laadinta- ja käsittelyvastuut
7. Hankkeet, jotka sisältävät useita väylämuotoja
8. Ympäristöä koskevat asiat

Sisältö

1	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN YLEISET PERIAATTEET	3
1.1	Suunnitteluperusteet osana suunnitteluprosessia.....	3
1.1.1	Milloin suunnitteluperusteet laaditaan	3
1.1.2	Suunnitteluperusteiden täydentäminen ja muutokset	5
1.2	Osapuolet ja sidosryhmät	6
1.3	Suunnitteluperusteet eri suunnitteluvaiheissa.....	6
1.3.1	Ensimmäiset suunnitteluperusteet	6
1.3.2	Suunnitteluperusteiden laajuus eri suunnitteluvaiheissa.....	7
1.4	Suunnitteluperusteiden suhde muihin hankeasiakirjoihin ja lainsäädäntöön.....	7
1.4.1	Lait ja määräykset	8
1.4.2	Suunnitteluohjeet	8
1.4.3	Tehtävämäärittely.....	8
1.4.4	Suunnittelun aikana laadittavat selostukset ja luettelot.....	8
1.4.5	Suunnittelijan testamentti.....	8
1.4.6	Tuotevaatimukset ja muut kaupalliset toteutusvaiheen asiakirjat.....	9
1.4.7	Hankearviointi	9
2	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN ESITYSTAPA	10
2.1	Nykytila ja tarpeet	10
2.2	Sisältö ja tavoitteet	10
2.3	Tekniset suunnitteluperusteet.....	11
3	SUUNNITTELUVAIHEKOHTAISET SUUNNITTELUPERUSTEET.....	12
3.1	Esisuunnittelu	12
3.1.1	Tiehankkeet	12
3.1.2	Ratahankkeet	13
3.1.3	Vesiväylähankkeet	13
3.2	Yleissuunnittelu	13
3.2.1	Tiehankkeet	13
3.2.2	Ratahankkeet	14
3.2.3	Vesiväylähankkeet	14
3.3	Tie-, rata- ja vesilupas suunnittelu.....	14
3.3.1	Tiehankkeet	15
3.3.2	Ratahankkeet	15
3.3.3	Vesiväylähankkeet	15
3.4	Rakennus-/rakentamissuunnittelu sekä toteutusvaihe	15
3.4.1	Tiehankkeet	16
3.4.2	Ratahankkeet	16
3.4.3	Vesiväylähankkeet	17
3.5	Suunnittelun erityistilanteet	17
3.5.1	Hankkeet, jotka sisältävät useita väylämuotoja.....	17
3.5.2	Ympäristöä koskevat asiat	17
4	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN LAATIMINEN JA KÄSITTELY	19
4.1	Laatiminen.....	19
4.1.1	Laadintaan osallistuvat asiantuntijat	19
4.2	Käsittely	20
4.3	Suunnitteluperusteiden täydennykset ja muutokset	20
4.4	Suunnitteluperusteiden uudelleen käsittely	21

1. Suunnitteluperusteiden rooli osana suunnitteluprosessia

- Suunnitteluperusteet ovat väylähankkeiden suunnittelua ohjaava työväline ja asiakirja, jolla varmistetaan osapuolten yhtenevä näkemys hankkeen lähtökohdista, tavoitteista, hankkeen roolista osana liikennejärjestelmän kehittämistä ja teknisistä ratkaisuista.
- Suunnitteluperusteilla varmistetaan tavoitteiden ja teknisten suunnitteluperusteiden siirtyminen suunnitteluvaiheesta toiseen toteutukseen saakka.

Sisältö

1	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN YLEISET PERIAATTEET	3
1.1	Suunnitteluperusteet osana suunnitteluprosessia.....	3
1.1.1	Milloin suunnitteluperusteet laaditaan.....	3
1.1.2	Suunnitteluperusteiden täydentäminen ja muutokset	5
1.2	Osapuolet ja sidosryhmät	6
1.3	Suunnitteluperusteet eri suunnitteluvaiheissa.....	6
1.3.1	Ensimmäiset suunnitteluperusteet	6
1.3.2	Suunnitteluperusteiden laajuus eri suunnitteluvaiheissa.....	7
1.4	Suunnitteluperusteiden suhde muihin hankeasiakirjoihin ja lainsäädäntöön.....	7
1.4.1	Lait ja määräykset	8
1.4.2	Suunnitteluohjeet	8
1.4.3	Tehtävämäärittely.....	8
1.4.4	Suunnittelun aikana laadittavat selostukset ja luettelot.....	8
1.4.5	Suunnittelijan testamentti.....	8
1.4.6	Tuotevaatimukset ja muut kaupalliset toteutusvaiheen asiakirjat.....	9
1.4.7	Hankearviointi	9
2	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN ESITYSTAPA	10
2.1	Nykytila ja tarpeet.....	10
2.2	Sisältö ja tavoitteet.....	10
2.3	Tekniset suunnitteluperusteet.....	11
3	SUUNNITTELUVAIHEKOHTAISET SUUNNITTELUPERUSTEET.....	12
3.1	Esisuunnittelu	12
3.1.1	Tiehankkeet	12
3.1.2	Ratahankkeet	13
3.1.3	Vesiväylähankkeet	13
3.2	Yleissuunnittelu	13
3.2.1	Tiehankkeet	13
3.2.2	Ratahankkeet	14
3.2.3	Vesiväylähankkeet	14
3.3	Tie-, rata- ja vesilupas suunnittelu.....	14
3.3.1	Tiehankkeet	15
3.3.2	Ratahankkeet	15
3.3.3	Vesiväylähankkeet	15
3.4	Rakennus-/rakentamissuunnittelu sekä toteutusvaihe	15
3.4.1	Tiehankkeet	16
3.4.2	Ratahankkeet	16
3.4.3	Vesiväylähankkeet	17
3.5	Suunnittelun erityistilanteet	17
3.5.1	Hankkeet, jotka sisältävät useita väylämuotoja.....	17
3.5.2	Ympäristöä koskevat asiat	17
4	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN LAATIMINEN JA KÄSITTELY	19
4.1	Laatiminen.....	19
4.1.1	Laadintaan osallistuvat asiantuntijat	19
4.2	Käsittely	20
4.3	Suunnitteluperusteiden täydennykset ja muutokset	20
4.4	Suunnitteluperusteiden uudelleen käsittely	21

2. Missä vaiheessa suunnitteluperusteet laaditaan, päivitetään ja käsitellään

Yleisiä pääperiaatteita

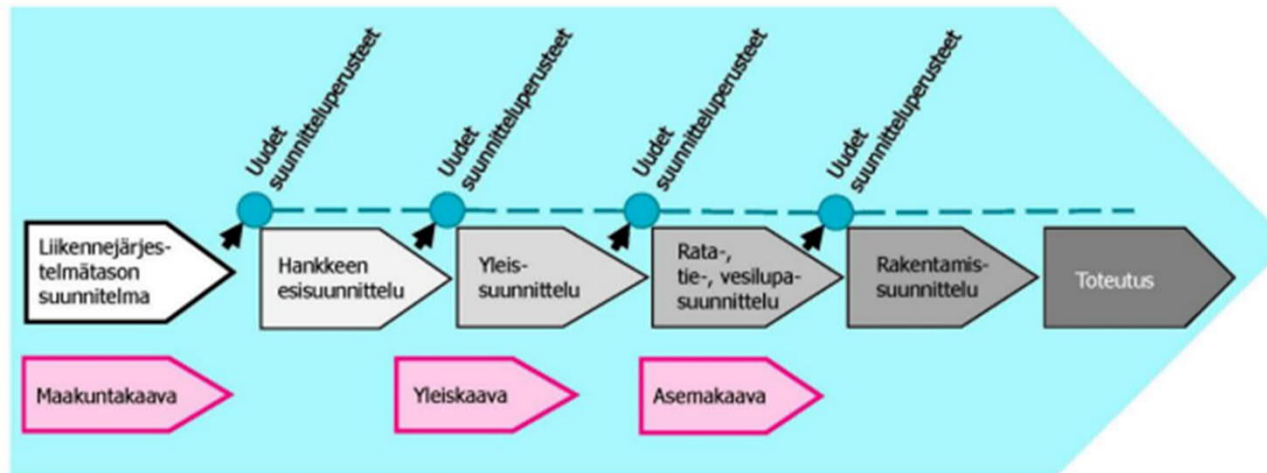
- Suunnitteluperusteet ovat valtion väylille muodostettu tahto- ja tavoitetila
- Suunnitteluperusteet laaditaan aina ennen uuden suunnitteluvaiheen alkua osana hankinnan valmistelua.
- Suunnitteluperusteet laaditaan rinnakkain tehtävämäärittelyn tai urakan tuotevaatimusten kanssa. Suunnitteluperusteet ovat osa tarjouspyyntöaineistoa.

Sisältö

1	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN YLEISET PERIAATTEET	3
1.1	Suunnitteluperusteet osana suunnitteluprosessia.....	3
1.1.1	Milloin suunnitteluperusteet laaditaan.....	3
1.1.2	Suunnitteluperusteiden täydentäminen ja muutokset	5
1.2	Osapuolet ja sidosryhmät	6
1.3	Suunnitteluperusteet eri suunnitteluvaiheissa.....	6
1.3.1	Ensimmäiset suunnitteluperusteet	6
1.3.2	Suunnitteluperusteiden laajuus eri suunnitteluvaiheissa.....	7
1.4	Suunnitteluperusteiden suhde muihin hankeasiakirjoihin ja lainsäädäntöön.....	7
1.4.1	Lait ja määräykset	8
1.4.2	Suunnitteluohjeet	8
1.4.3	Tehtävämäärittely.....	8
1.4.4	Suunnittelun aikana laadittavat selostukset ja luettelot.....	8
1.4.5	Suunnittelijan testamentti.....	8
1.4.6	Tuotevaatimukset ja muut kaupalliset toteutusvaiheen asiakirjat.....	9
1.4.7	Hankearviointi	9
2	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN ESITYSTAPA	10
2.1	Nykytila ja tarpeet.....	10
2.2	Sisältö ja tavoitteet.....	10
2.3	Tekniset suunnitteluperusteet.....	11
3	SUUNNITTELUVAIHEKOHTAISET SUUNNITTELUPERUSTEET.....	12
3.1	Esisuunnittelu	12
3.1.1	Tiehankkeet	12
3.1.2	Ratahankkeet	13
3.1.3	Vesiväylähankkeet	13
3.2	Yleissuunnittelu	13
3.2.1	Tiehankkeet	13
3.2.2	Ratahankkeet	14
3.2.3	Vesiväylähankkeet	14
3.3	Tie-, rata- ja vesilupas suunnittelu.....	14
3.3.1	Tiehankkeet	15
3.3.2	Ratahankkeet	15
3.3.3	Vesiväylähankkeet	15
3.4	Rakennus-/rakentamissuunnittelu sekä toteutusvaihe	15
3.4.1	Tiehankkeet	16
3.4.2	Ratahankkeet	16
3.4.3	Vesiväylähankkeet	17
3.5	Suunnittelun erityistilanteet	17
3.5.1	Hankkeet, jotka sisältävät useita väylämuotoja.....	17
3.5.2	Ympäristöä koskevat asiat	17
4	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN LAATIMINEN JA KÄSITTELY	19
4.1	Laatiminen.....	19
4.1.1	Laadintaan osallistuvat asiantuntijat	19
4.2	Käsittely	20
4.3	Suunnitteluperusteiden täydennykset ja muutokset	20
4.4	Suunnitteluperusteiden uudelleen käsittely	21

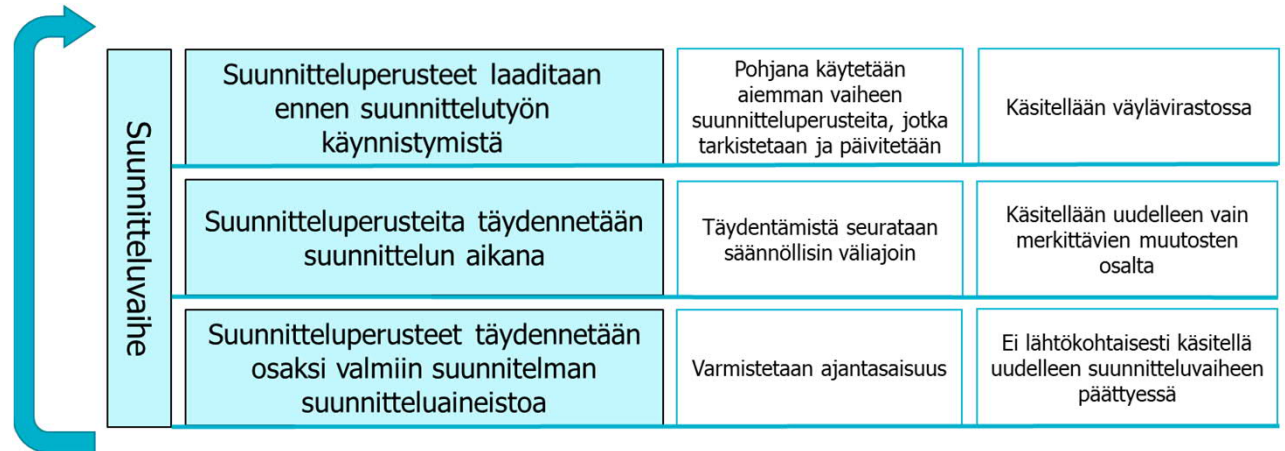
2. Missä vaiheessa suunnitteluperusteet laaditaan, päivitetään ja käsitellään

- Suunnitteluperusteet laaditaan ensimmäisen kerran esisuunnitteluvaiheen käynnistyessä.
- Hankeen edetessä seuraavaan suunnitteluvaiheeseen, laajempi suunnitelma voi jakautua useampaan osaan (esim. yleissuunnitelma jakautuu useammaksi tiesuunnitelmaksi tai toimenpidesuunnitelma useaksi tiesuunnitelmaksi). Tällöin edellisen vaiheen suunnitteluperusteet ovat pohjana jokaisessa seuraavan vaiheen suunnitelmassa, joille kaikille laaditaan omat suunnitteluperusteensa.

2. Missä vaiheessa suunnitteluperusteet laaditaan, päivitetään ja käsitellään

- Suunnitteluperusteita täydennetään ja tarkennetaan suunnittelun edetessä ja aina suunnitteluvaiheen päättyessä.
- Uudet suunnitteluperusteet koostuvat edellisen vaiheen suunnitteluperusteista sekä seuraavan suunnitteluvaiheen edellyttämistä lisäyksistä ja tarkennuksista.
- Suunnitteluperusteet käsitellään lähtökohtaisesti uusien suunnitteluperusteiden laadinnan päätteeksi ennen suunnittelutyön käynnistymistä.
- Vain merkittävät muutokset suunnittelukohteen laajuuteen tai tekniseen ratkaisuun vaativat käsittelyä kesken suunnittelun.

3. Minkälaisissa suunnitteluhankkeissa laaditaan suunnitteluperusteet

- Ohjeessa määritellään väylämuotokohtaisesti minkälaisista suunnitteluhankkeista tulee laatia suunnitteluperusteet.

Sisältö

1	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN YLEISET PERIAATTEET	3
1.1	Suunnitteluperusteet osana suunnitteluprosessia.....	3
1.1.1	Milloin suunnitteluperusteet laaditaan.....	3
1.1.2	Suunnitteluperusteiden täydentäminen ja muutokset	5
1.2	Osapuolet ja sidosryhmät	6
1.3	Suunnitteluperusteet eri suunnitteluvaiheissa.....	6
1.3.1	Ensimmäiset suunnitteluperusteet	6
1.3.2	Suunnitteluperusteiden laajuus eri suunnitteluvaiheissa.....	7
1.4	Suunnitteluperusteiden suhde muihin hankeasiakirjoihin ja lainsäädäntöön.....	7
1.4.1	Lait ja määräykset	8
1.4.2	Suunnitteluohjeet	8
1.4.3	Tehtävämäärittely.....	8
1.4.4	Suunnittelun aikana laadittavat selostukset ja luettelot.....	8
1.4.5	Suunnittelijan testamentti.....	8
1.4.6	Tuotevaatimukset ja muut kaupalliset toteutusvaiheen asiakirjat.....	9
1.4.7	Hankearviointi	9
2	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN ESITYSTAPA	10
2.1	Nykytila ja tarpeet.....	10
2.2	Sisältö ja tavoitteet.....	10
2.3	Tekniset suunnitteluperusteet.....	11
3	SUUNNITTELUVAIHEKOHTAISET SUUNNITTELUPERUSTEET.....	12
3.1	Esisuunnittelu	12
3.1.1	Tiehankkeet	12
3.1.2	Ratahankkeet	13
3.1.3	Vesiväylähankkeet	13
3.2	Yleissuunnittelu	13
3.2.1	Tiehankkeet	13
3.2.2	Ratahankkeet	14
3.2.3	Vesiväylähankkeet	14
3.3	Tie-, rata- ja vesilupas suunnittelu.....	14
3.3.1	Tiehankkeet	15
3.3.2	Ratahankkeet	15
3.3.3	Vesiväylähankkeet	15
3.4	Rakennus-/rakentamissuunnittelu sekä toteutusvaihe	15
3.4.1	Tiehankkeet	16
3.4.2	Ratahankkeet	16
3.4.3	Vesiväylähankkeet	17
3.5	Suunnittelun erityistilanteet	17
3.5.1	Hankkeet, jotka sisältävät useita väylämuotoja.....	17
3.5.2	Ympäristöä koskevat asiat	17
4	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN LAATIMINEN JA KÄSITTELY	19
4.1	Laatiminen.....	19
4.1.1	Laadintaan osallistuvat asiantuntijat	19
4.2	Käsittely	20
4.3	Suunnitteluperusteiden täydennykset ja muutokset	20
4.4	Suunnitteluperusteiden uudelleen käsittely	21

3. Minkälaisissa maanteiden suunnitteluhankkeissa laaditaan suunnitteluperusteet

- Suunnitteluperusteet laaditaan ainakin seuraavista suunnittelukohteista:
 - Esiselvitykset ja -suunnitelmat pääväyläasetuksen mukaisilla maanteilla
 - Yleissuunnittelu valta- ja kantateilla sekä vilkasliikenteisillä seututeilla
 - Lakisääteiset yleissuunnitelmat
 - Kehittämistoimenpiteitä sisältävät tiesuunnitelmat valta-, kanta- ja vilkasliikenteisellä seututiellä
 - Edellisten suunnittelukohteiden rakentamissuunnitelmat
- Suunnitteluperusteet laaditaan harkinnanvaraisesti mm. seuraavista kohteista:
 - Muita kuin pääväyläasetuksen mukaisia maanteitä koskevat esiselvitykset ja -suunnitelmat
 - Pieniä nykytilan ongelmia poistavia toimenpiteitä sisältävät tiesuunnitelmat valta-, kanta- ja vilkasliikenteisellä seututiellä
 - Pistemäiset kohteet pääväyläasetuksen mukaisilla teillä, joiden toimenpiteillä arvioidaan olevan vähäinen vaikutus väyläverkkoon
 - Liikenteenhallinnan erillisjärjestelmä- ja seurantalaitteet, jos toimenpiteet sijoittuvat laajana keskeiselle liikenneverkolle ja suunnitelma koskee laajaa yhteysväliä (Lähde: Tieliikenteen vaihtuvan ohjauksen ja seurantajärjestelmien palvelutasot-selvitys)
 - Tiesuunnitelmat vähäliikenteisillä seututeilla sekä yhdysteillä (ELY-keskus)
- Harkinnanvaraisuuden kannalta on olennaista arvioida toimenpiteiden vaikutuksia teosuuden palvelutasotavoitteiden toteutumismahdollisuuksiin ja maankäytön suunnitelmiin.

3. Minkälaisissa ratojen suunnitteluhankkeissa laaditaan suunnitteluperusteet

- Suunnitteluperusteet laaditaan ainakin seuraavista kohteista:
 - Esi- ja muut yleissuunnitelmat
 - Lakisääteiset yleis- ja ratasuunnitelmat
 - Rakentamissuunnitelmat
 - Uudet vaihdeyhteudet
- Suunnitteluperusteet laaditaan harkinnanvaraisesti mm. seuraavista kohteista:
 - Tasoristeysten poistot (yksityistietoimituksella)
 - Tasoristeysten varoituslaitosten uusimiset
 - Yksityisraiteiden liittyminen valtion rataverkkoon
 - Muutokset, jotka vaikuttavat rautatieturvallisuuteen, esim. tasoristeysten poistot tiesuunnitelmalla
- Näiden lisäksi suunnitteluperusteet laaditaan, jos kohteen nykytilalla ja tarpeilla sekä hankkeen tavoitteilla on vaikutus rataosuuden palvelutasotavoitteiden toteutumiseen. Pienissä kohteissa, kuten korvausinvestointikohteissa voidaan laatia tavallista suppeammat suunnitteluperusteet, joissa käsitellään pääsääntöisesti tekniset perusteet.

3. Minkälaisissa vesiväylien suunnitteluhankkeissa laaditaan suunnitteluperusteet

- Ohjeiden mukaista suunnitteluperusteiden käsittelyä edellytetään, kun kyseessä on jokin seuraavista:
 - Kehittämishankkeiden esisuunnitteluvaihe
 - Kehittämishankkeiden yleis- ja rakennussuunnitteluvaihe
 - Merkittävien (huomattavia muutoksia väylätilaan) parantamishankkeiden yleissuunnitteluvaihe
- Erityiskohteiden, kuten kanavien, osalta suunnitteluperusteiden laatiminen käsitellään tapauskohtaisesti.

4. Suunnitteluperusteiden suhde muihin asiakirjoihin

- Uudet suunnitteluperusteet liitetään hankkeen suunnittelutyön tarjouspyyntöön yhdessä tehtävämäärittelyn kanssa.
- Suunnitelman valmistuessa tarkennetut suunnitteluperusteet ovat osa suunnitelma-aineistoa.
- Lakeja ja asetuksia ei kirjata suunnitteluperusteisiin, jollei muuta ohjeistusta ole annettu.
- Suunnitteluperusteissa määritetään suunnittelussa käytettävä laatutaso, jota käytetään suunnitteluohjeiden arvojen valintaan. Ohjeiden vaatimuksia ei kirjata suunnitteluperusteisiin.
- Luettelot mm. väylistä, silloista ja melusteista ovat yhteneviä selostuksissa ja suunnitteluperusteissa, kun teknisiä suunnitteluperusteita täydennetään suunnittelun edetessä.
- Suunnitteluperusteet päivitetään urakan tuotevaatimusten laadinnan kanssa rinnakkain.
- Suunnitteluperusteissa määriteltäviin tavoitteisiin otetaan mukaan hankearvioinnin vakiomittareista sekä suunnitteluhankkeelle erikseen valituista mittareista johdetut tavoitteet.

Sisältö

1	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN YLEISET PERIAATTEET	3
1.1	Suunnitteluperusteet osana suunnitteluprosessia.....	3
1.1.1	Milloin suunnitteluperusteet laaditaan	3
1.1.2	Suunnitteluperusteiden täydentäminen ja muutokset	5
1.2	Osapuolet ja sidosryhmät	6
1.3	Suunnitteluperusteet eri suunnitteluvaiheissa.....	6
1.3.1	Ensimmäiset suunnitteluperusteet	6
1.3.2	Suunnitteluperusteiden laajuus eri suunnitteluvaiheissa.....	7
1.4	Suunnitteluperusteiden suhde muihin hankeasiakirjoihin ja lausäädäntöön7	
1.4.1	Lait ja määräykset	8
1.4.2	Suunnitteluohjeet	8
1.4.3	Tehtävämäärittely.....	8
1.4.4	Suunnittelun aikana laadittavat selostukset ja luettelot.....	8
1.4.5	Suunnittelijan testamenti.....	8
1.4.6	Tuotevaatimukset ja muut kaupalliset toteutusvaiheen asiakirjat.....	9
1.4.7	Hankearviointi	9
2	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN ESITYSTAPA	10
2.1	Nykytila ja tarpeet	10
2.2	Sisältö ja tavoitteet.....	10
2.3	Tekniset suunnitteluperusteet.....	11
3	SUUNNITTELUVAIHEKOHTAISET SUUNNITTELUPERUSTEET	12
3.1	Esisuunnittelu	12
3.1.1	Tiehankeet	12
3.1.2	Ratahankeet	13
3.1.3	Vesiväylähankkeet	13
3.2	Yleissuunnittelu	13
3.2.1	Tiehankeet	13
3.2.2	Ratahankeet	14
3.2.3	Vesiväylähankkeet	14
3.3	Tie-, rata- ja vesilupas suunnittelu.....	14
3.3.1	Tiehankeet	15
3.3.2	Ratahankeet	15
3.3.3	Vesiväylähankkeet	15
3.4	Rakennus-/rakentamissuunnittelu sekä toteutusvaihe	15
3.4.1	Tiehankeet	16
3.4.2	Ratahankeet	16
3.4.3	Vesiväylähankkeet	17
3.5	Suunnittelun erityisilanteet.....	17
3.5.1	Hankkeet, jotka sisältävät useita väylämuotoja.....	17
3.5.2	Ympäristöä koskevat asiat	17
4	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN LAATIMINEN JA KÄSITTELY	19
4.1	Laatiminen.....	19
4.1.1	Laadintaan osallistuvat asiantuntijat	19
4.2	Käsittely	20
4.3	Suunnitteluperusteiden täydennykset ja muutokset	20
4.4	Suunnitteluperusteiden uudelleen käsittely	21

5. Suunnitteluperusteiden esitystapa ja laajuus eri suunnitteluvaiheissa

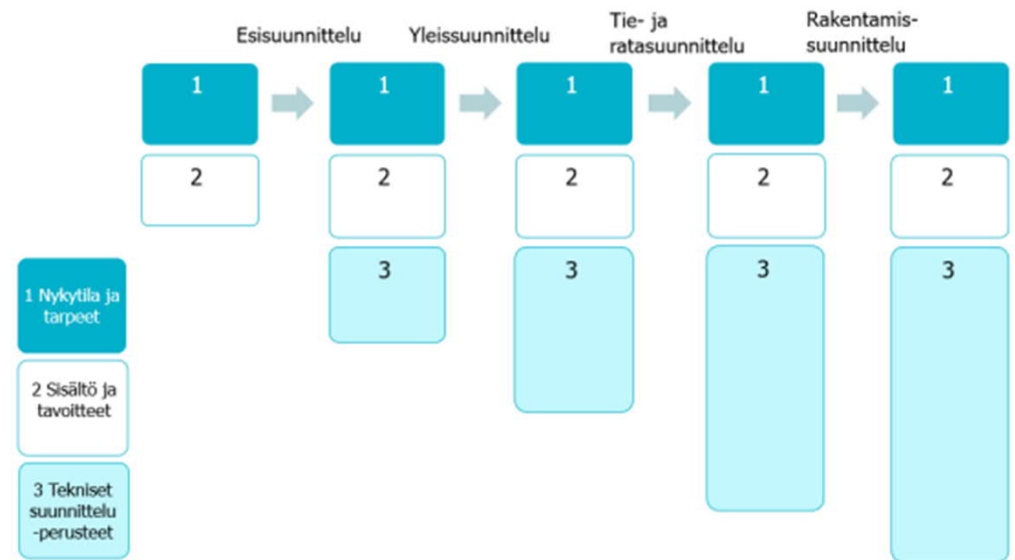
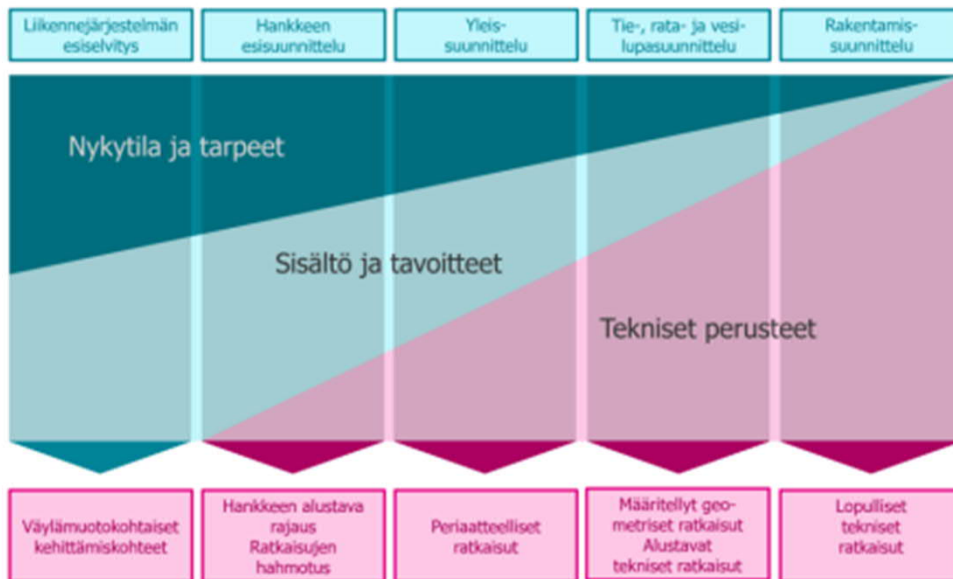
- Suunnitteluperusteet koostuvat kolmesta osasta:
 1. Nykytila ja tarpeet
 - Hankkeen väyläverkon nykytila, ongelmat ja tarpeet määrittävät hankkeen sisältöä ja tavoitteita.
 2. Sisältö ja tavoitteet
 - Väyläverkon tavoitetilan määrittely on keskeinen osa suunnitteluperusteita.
 - Väyläverkon nykytilasta, ongelmista ja tarpeista sekä liikennejärjestelmän tavoitteista johdetaan hankkeen tavoitteet.
 3. Tekniset suunnitteluperusteet
 - Väyläverkon tavoitetilan sekä suunnitelman sisällön ja tavoitteiden määrittämisestä seuraa teknisiä suunnitteluperusteita, jotka ohjaavat suunnittelussa tehtäviä ratkaisuja.
- Eri osien sisältö vaihtelee väylämuotokohtaisesti ja tarkempi sisältö on ohjeistettu väylämuotokohtaisissa suunnitteluperusteiden malliasiakirjoissa

Sisältö

1	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN YLEISET PERIAATTEET	3
1.1	Suunnitteluperusteet osana suunnitteluprosessia.....	3
1.1.1	Milloin suunnitteluperusteet laaditaan.....	3
1.1.2	Suunnitteluperusteiden täydentäminen ja muutokset.....	5
1.2	Osapuolet ja sidosryhmät.....	6
1.3	Suunnitteluperusteet eri suunnitteluvaiheissa.....	6
1.3.1	Ensimmäiset suunnitteluperusteet.....	6
1.3.2	Suunnitteluperusteiden laajuus eri suunnitteluvaiheissa.....	7
1.4	Suunnitteluperusteiden suhde muihin hankeasiakirjoihin ja lainsäädäntöön.....	7
1.4.1	Lait ja määräykset.....	8
1.4.2	Suunnitteluohjeet.....	8
1.4.3	Tehtävämäärittely.....	8
1.4.4	Suunnittelun aikana laadittavat selostukset ja luettelot.....	8
1.4.5	Suunnittelijan testamentti.....	8
1.4.6	Tuotevaatimukset ja muut kaupalliset toteutusvaiheen asiakirjat....	9
1.4.7	Hankearviointi.....	9
2	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN ESITYSTAPA	10
2.1	Nykytila ja tarpeet.....	10
2.2	Sisältö ja tavoitteet.....	10
2.3	Tekniset suunnitteluperusteet.....	11
3	SUUNNITTELUVAIHEKOHTAISET SUUNNITTELUPERUSTEET	12
3.1	Esisuunnittelu	12
3.1.1	Tiehankeet	12
3.1.2	Ratahankeet	13
3.1.3	Vesiväylähankeet	13
3.2	Yleissuunnittelu	13
3.2.1	Tiehankeet	13
3.2.2	Ratahankeet	14
3.2.3	Vesiväylähankeet	14
3.3	Tie-, rata- ja vesilupas suunnittelu.....	14
3.3.1	Tiehankeet	15
3.3.2	Ratahankeet	15
3.3.3	Vesiväylähankeet	15
3.4	Rakennus-/rakentamissuunnittelu sekä toteutusvaihe.....	15
3.4.1	Tiehankeet	16
3.4.2	Ratahankeet	16
3.4.3	Vesiväylähankeet	17
3.5	Suunnittelun erityistilanteet.....	17
3.5.1	Hankkeet, jotka sisältävät useita väylämuotoja.....	17
3.5.2	Ympäristöä koskevat asiat	17
4	SUUNNITTELUPERUSTEIDEN LAATIMINEN JA KÄSITTELY	19
4.1	Laatiminen.....	19
4.1.1	Laadintaan osallistuvat asiantuntijat	19
4.2	Käsittely	20
4.3	Suunnitteluperusteiden täydennykset ja muutokset	20
4.4	Suunnitteluperusteiden uudelleen käsittely	21

5. Suunnitteluperusteiden esitystapa ja laajuus eri suunnitteluvaiheissa

- Suunnitteluperusteet täydentyvät ja tarkentuvat suunnitteluvaiheiden edetessä.
 - Esisuunnittelussa suunnitteluperusteet ovat pääosin ongelmien ja tarpeiden tunnistamista (osa 1) sekä niistä johdettuja tavoitteita (osa 2), kun taas
 - rakentamissuunnittelussa suunnitteluperusteet täydentyvät pääosin teknisillä ja yksityiskohtaisilla kirjauksilla (osa 3).

6. Asiakirjan laatimisen ja käsittelyn vastuut

- Suunnitteluperusteiden laatimisesta vastaa suunnittelun projektipäällikkö. Projektipäällikkö vastaa myös siitä, että ennen suunnitteluperusteiden käsittelykokousta suunnitteluperusteiden laadintatyöhön on käytetty eri alojen asiantuntemusta hankkeen edellyttämällä tavalla.
- Väylävirastossa nimetään väylämuotokohtaisesti suunnitteluperusteiden työryhmät, joihin kuuluvat keskeiset tekniikka-alojen asiantuntijat.
- Suunnitteluperusteiden käsittelytapana suositetaan kokousmenettelyä, jossa luodaan ja varmistetaan työryhmän yhteinen näkemys suunnitteluperusteiden sisällöstä.
- Suunnitteluperusteiden materiaali toimitetaan riittävän ajoissa ennakkoon asiantuntijoille tutustuttavaksi ja kommentoitavaksi.
 - Väylämuotokohtaiset toimintatavat on kuvattu osana toimintajärjestelmän suunnittelu-osaa.

7. Hankkeet, jotka sisältävät useita väylämuotoja

- Useimmissa kohteissa eri väylämuotoja koskevat suunnitteluperusteet voidaan käsitellä yhtenä asiakirjana.
- Jos suunnitelmalla on laajoja vaikutuksia esimerkiksi usean väylämuodon väyläverkkoon, maankäyttöön tai ympäristöön, laaditaan erilliset väylämuotokohtaiset suunnitteluperusteet.
- Menettely sovitaan hankekohtaisesti.
- Eri väylämuotojen edustajat osallistetaan suunnitteluperusteiden käsittelyyn suunnitteluperusteen laatimisen ja työryhmän käsittelyn kautta.

8. Ympäristöä koskevat asiat

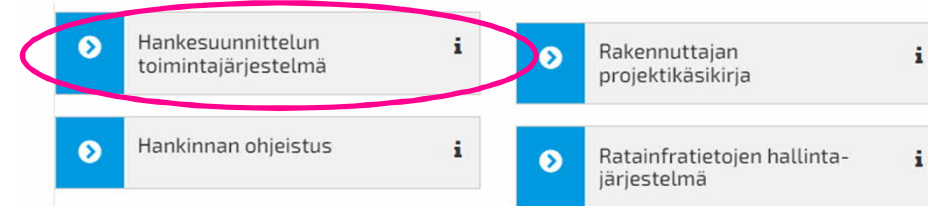
- Suunnitteluperusteisiin kirjataan lähtökohtina liikenteen ja väylänpidon aiheuttamat ympäristöhaitat ja -ongelmat sekä suunnittelualueen ympäristöarvot.
- Ympäristötavoitteet johdetaan ympäristöhaittojen ja -arvojen analyysin kautta.
- Ympäristöasioita koskevia lähtötietoja ja tavoitteita tarkastellaan kaikilla suunnittelun tasoilla. YVA-menettelyistä ja muista ympäristön tilaa ja ympäristövaikutuksia koskevista selvityksistä saadaan tarkentuva kuva suunnittelun ohjaamisen kannalta olennaisista, suunnitteluperusteiksi kirjattavista seikoista.

Suunnitteluperusteisiin liittyvien aineistojen yhteenveto

- Suunnitteluperusteiden laatiminen on esitetty kaikkien väylämuotojen osalta *Väylähankkeiden suunnitteluperusteiden menettelykuvaus* -ohjeessa VO 38/2021.
- Suunnitteluperusteiden laatimisprosessi ja tiedonhallinta vaihtelevat väylämuodoittain. Väylämuotokohtaiset toimintatavat on kuvattu osana toimintajärjestelmän Suunnittelu -osaa. (<https://extranet.vayla.fi/group/extranet/etusivu>)

Tervetuloa Väylän extranet-palveluun

Selaa alla käytössäsi olevia Väylän extranet-palveluja ja järjestelmiä.

Suunnitteluperusteet

Lisänyt Johansson Jenna, viimeksi muokannut 16 minuuttia sitten

Suunnitteluperusteet ovat työväline, jolla varmistetaan osapuolten yhteinen näkemys hankkeen lähtökohdista, tavoitteista, hankkeen roolista osana liikennejärjestelmän kehittämistä ja teknisistä ratkaisuksista. Suunnitteluperusteilla vahvistetaan yhteisen näkemyksen siirtymistä suunnitteluvaiheesta toiseen aina toteutukseen saakka.

Suunnitteluperusteiden laatiminen

Suunnitteluperusteiden laatiminen on ohjeistettu kaikkien Väylämuotojen osalta *Väylähankkeiden suunnitteluperusteiden menettelykuvaus-ohjeessa* (Väyläviraston ohjeita 38/2021). Keskeisiä nostoja ohjeesta:

- Suunnitteluperusteiden laatimisesta suunnitteluhankkeelle nimetty Väyläviraston tai ELY-keskuksen projektipaikallikko, joka käynnistää suunnitteluperusteiden käsittelyn väylämuotokohtaisen ohjeistuksen mukaisesti (ks. kohta Suunnitteluperusteet prosessin käynnistäminen ja tiedonhallinta)
- Tie-, rata- ja vesiväylähankkeet, joista tulee laata ohjeiden mukaiset suunnitteluperusteet on kuvattu menettelykuvaus ohjeen kohdassa 1.1.1.
- Suunnitteluperusteet laaditaan osana hankinnan valmisteluvaihetta. Tavoitteena on käsitellä suunnitteluperusteet niin, että hyväksytyt suunnitteluperusteet pystytään liittämään osaksi tarjouspyyntöaineistoa.
- Suunnitteluperusteita tarkennetaan ohjeen mukaisesti suunnitteluvaiheen aikana, ja viimeistelyt suunnitteluperusteet luovutetaan osana muuta suunnitelma-aineistoa.

Menettelykuvaus -ohjetta täydentävät väylämuotokohtaiset suunnitteluperusteiden malliasiakirjat, jota löytyvät suunnitteluprosessin malliasiakirjalistauksesta.

- Maanteiden suunnitteluperusteiden malliasiakirja (**
 - Liikenne12 tavoitteet
- Ratojen suunnitteluperusteiden malliasiakirja (**)
- Vesiväylien suunnitteluperusteiden laatimisessa hyödynnetään toistaiseksi maanteiden suunnitteluperusteiden malliasiakirjaa

Suunnitteluperusteiden hyväksyntä ja laatimiseen osallistuvat Väyläviraston yhdyshenkilöt

Eri väylämuotojen ja suunnitteluvaiheiden suunnitteluperusteiden hyväksymisestä vastaavat tahot ja laatimiseen osallistuvat Väyläviraston yhdyshenkilöt on kuvattu "Väylähankkeiden suunnitteluperusteet - menettelytavat ja Väylän yhdyshenkilöt" -tiedostossa (*)

Suunnitteluperusteet prosessin käynnistäminen ja tiedonhallinta

Suunnitteluperusteiden laaditaan ja käsitellään varten perustettu *Suunnitteluperusteet -työtila* Alfrescoon. (*)

Suunnitteluperusteiden käsittelyprosessin tarkemmat menettelytavat vaihtelevat väylämuotokohtaisesti:

Maantiet

Maantiiden suunnitteluperusteiden menettely on kuvattu Suunnitteluperusteet -työtilassa "Maanteiden suunnitteluperusteiden käsittely"-wiki-ikkunassa (*)

Radat

Suunnitteluperusteisiin liittyvien aineistojen yhteenveto

- Menettelykuvaus -ohjetta täydentävät väylämuotokohtaiset malliasiakirjat, jotka löytyvät toimintajärjestelmän Suunnittelu -osasta (<https://extranet.vayla.fi/group/extranet/etusivu>)

Suunnitteluprosessin malliasiakirjat

Lisännyt: Manninen Elina, viimeksi muokannut: Johansson Jenna noin 8 tuntia sitten

Malliasiakirjat sijaitsevat toimintajärjestelmän osassa, joka on Väylävirastolaisten ja ELY-keskuslaisten lisäksi myös muiden Extranet-käyttäjien käytössä.

Suunnittelu- prosessin vaihe / Malliasiakirja nro, Malliasiakirjan nimi	TIE	RATA
Suunnittelun valmistelu		
00 Yleis-, tie- ja ratasuunnitelma tarkastuslista	00T Tarkistuslista LjMTL suunnitelman lapivienti	00Ra Ratalainmukaiset suunnitelmat tarkistuslista (enne)
01 Suunnittelupäätös, radan yleis- ja ratasuunnitelma	Ei mallipohjaa. Maanteiden osalta ei tel	
02 Suunnitteluperusteet	02T Suunnitteluperusteet	

Suunnitteluperusteet 1 (39)
xxosuunnitelmavaihe Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
11.11.2021

<Hankkeen nimi>, <kunta/kaupunki>

SUUNNITTELUPERUSTEIDEN LOKITIEDOT	
x.x.20xx, xxx vaiheen käsittelykokous	TYÖRYHMÄ
<ul style="list-style-type: none"> • NN • NN • NN 	<ul style="list-style-type: none"> • Jenna Johansson (suunnittelu) • Matti Ryyänen (suunnittelu, UUD ELY ja VAR ELY alueet) • Jukka Pasanen (suunnittelu, VAR-ELY ja POS-ELY alueet) • Joel Brax suunnittelu, KAS ELY ja POS-ELY alueet) • Ari Liimatainen (suunnittelu KES ELY, POP ELY ja LAP ELY alueet) • Elisa Sanasvuori (suunnittelu PIR ELY ja EPO ELY alueet) • Mauri Mäkiaho (Rakentaminen) • Jarkko Pirinen (Kunnossapito) • Matti Ryyänen (betekniikka) • Tuomas Osterman (liikenteenohjaus) • Petri Antola (liikenteenhallinta, palvelutaso) • Tuomas Komulainen (liikenteenhallinta, tekniset ratkaisut) • Antti Rytönen (titorakenteet) <p>Tarvittaessa erikseen nimettävät tekniikkalajien asiantuntijat</p> <ul style="list-style-type: none"> • NN (suunnittelu, ELYn edustaja (jos Väylä laatii suunnitelman) • Emmi Tourunen (radat, suunnittelu) • Olli Holm (vesiväylät, suunnittelu) • Jukka Peura (liikennejärjestelmä ja tieverkon palvelutaso) • Marketta Hvärinen (vmoaristo)

Tulevaa

- Maanteiden suunnitteluperusteiden malliasiakirja on päivitetty Menettelytapa -ohjeen päivitystyön yhteydessä. Malliasiakirjan käytöstä järjestetään erillinen tietoisku alustavasti 18.3.2022.
 - Tapahtuman tarkemmat tiedot julkaistaan Väyläviraston tapahtumat ja koulutukset-osiossa <https://vayla.fi/tietoa-meista/ajankohtaista/tapahtumat>.
- On tunnistettu tarve jatkaa keskustelua eri tekniikkalajien (mm. ympäristö ja geotekniikka) suunnitteluperusteiden laatimisesta ja määrittelystä eri suunnitteluvaiheissa. Nämä vaikuttavat ensisijaisesti kuitenkin väylämuotokohteisiin malliasiakirjoihin, eivätkä yleiseen menettelykuvausohjeeseen.
- Vuoden 2022 aikana on tavoitteena käynnistää ratojen ja vesiväylien malliasiakirjojen päivitystyöt.

Kiitos!

Suunnitteluperusteet menettelytapa ohje -koulutus

Aika: 08.02.2022, 14:30-16:00

Paikka: Teams-etäyhteys

Väyläviraston Suunnitteluperusteiden menettelykuvaus -ohje (Väyläviraston ohjeista 38/2021) on päivitetty, ja uusi ohje astui voimaan 1.1.2022.

Ohje koskee kaikkia väylämuotoja, se on tarkoitettu maanteiden, ratojen ja vesiväylien suunnitteluperusteiden laatijoille ja käsittelijöille, suunnitteluperusteiden ja suunnitelman laadintaan osallistuville konsultteille sekä muille suunnittelutyöhön osallistuville tahoille.

Väylävirasto järjestää infotilaisuuden Suunnitteluperusteiden menettelykuvaus - ohjeesta. Tilaisuudessa käydään läpi ohjeen keskeinen sisältö ja muutokset aikaisempaan.

Tilaisuuden esitysaineisto on ladattavissa tältä tapahtumasivulta ennen tilaisuutta.

Osallistu infotilaisuuteen

Infotilaisuuteen ei tarvitse erikseen ilmoittautua. Riittää, että tulet mukaan.

[Liity infotilaisuuteen napsauttamalla tästä.](#)

Anna palautetta

Toivomme infotilaisuuteen osallistujilta palautetta tilaisuudesta ja ohjeesta. Palautetta voi antaa vastaamalla [Webropol-kyselyyn, johon pääsee tästä linkistä](#). Kysely sulkeutuu 15.2. klo 16:15 eli viikko infotilaisuuden jälkeen.

Lisätietoa

Lisätietoa tilaisuudesta antaa Väyläviraston Jenna Johansson etunimi.sukunimi@vayla.fi.

Julkaistu 31.12.2021

Väylävirasto
Trafikledsverket

Lisätietoja:

- Maanteiden suunnitteluperusteet
 - Hankesuunnittelu: Jenna Johansson
 - Rakentamissuunnittelu: Mauri Mäkiaho
- Ratojen suunnitteluperusteet
 - Hankesuunnittelu: Emmi Tourunen
 - Rakentamissuunnittelu: Miia Kari
- Vesiväylien suunnitteluperusteet
 - Olli Holm
- Käythän antamassa palautetta tilaisuudesta!